

Kettőscsillagok

Ez év januártól egy évre átvettem a rovat vezetését Ladányi Tamástól, aki nem válik meg teljesen a kettőscsillag rovatától – továbbra is számíthatunk kettőscsillagokkal, észlelésükkel kapcsolatos írásaira. Az elmúlt időszakra viszonylag kevés észlelés érkezett be az ajánlati listáról, ennek oka valószínűleg a mostoha időjárás lehet. Külön ki kell emelni Berkó Ernő hatalmas mennyiségű észlelését. Ernő messze túllépte e rovat kereteit, a Journal of Double Star Observations-nak küldi ki CCD-s méréseit a kettőscsillagokról.

Kérem a kettőscsillagok iránt érdeklődő amatőrtársakat, hogy az ajánlati listáról is észleljenek kedvüknek, távcsövüknek megfelelő kettőscsillagokat. Ezáltal válik a rovat színéssé, érdekessé és hasznossá mindannyiunk számára. Az észleléseket a következő címre kérem küldeni: E-mail: yolo25@icedsl.hu

02592+2120 STF 333 ε Ari

Papp Sándor (24,4 T): AB: 133x: Lefűződő korongos kép, kb. egyenlőek, napsárgák. PA 40/220. 199x: Réssel is bontott, alig eltérőek PA: 35/215 mentén. AC: 199x-esnél jól látszik a 12^m-nál is halványabb távoli társ. Min. 1'-re és PA 190.

Tóth Zoltán (50,8 T): AB: 164x: Ragyogóan fényes pár. 50 cm-re túl ragyogó is. PA 205°-ra van az 5^m-s főcsillagtól a kissé halványabb szintén fehér társ. A C nagyon távol, úgy 3'-re lehet és halvány: 12–13^m. PA 195°.

02589+2137 BU 525

Papp Sándor (24,4 T): 70x-esnél még az ε látómezejében, de 199x-ig egyik nagyítás sem mutat semmit. 239x: Megnyúltság érezhető ugyan, de bizonytalan. A napsárga csillagot most nem sikerült bontani.

Tóth Zoltán (50,8 T): 273x: Már látni, hogy kettős. 7–8^m körüli egyenlő pár, hajsztályi réssel bontva. Nagyon szoros. 409x: Amikor a LM közepén áthalad, szépen elválnak sárga

Észlelő	Észl.	Műszer
Berkó Ernő	1448	35,5 T
Farkas Ernő	9	50,0 C
Kiss László AU	1	20,0 T
Ladányi Tamás	1	25 C
Papp Sándor	6	24,4 T
Sánta Gábor	1	22,0 T
Tóth Zoltán	5	50,8 T

tagjai. A nyugodt pillanatokban már nem is olyan hajsztályi az a rés, noha S=0,5–0,6". PA 95/275.

200 mm-re blendézve: 409x: Csupán elnyúltsága detektálható, bontani nem bontja, ezt is csak a nyugodt pillanatokban. Mivel máskor a 0,6"-et meggyőzőbben bontotta, feltételezem, ez picit talán még ennél is szorosabb lehet.

03066+2038 STF 350

Papp Sándor (24,4 T): 70x-nél már könnyű, nyílt, eltérő pár. Főcsillaga narancs színű, PA kb. 120 foknál.

Tóth Zoltán (50,8 T): 123x: Nyílt, eltérő kettős. A narancsos 9^m-s főtagtól 120°-ra látszik kékesfehér kísérője. S=20".

03112+2225 H 5 117 AB

Papp Sándor (24,4 T): 70x-esnél az előbbihez hasonló eltérő, bár tágabb és nehezebben megtalálható kettős. Főcsillaga mélynarancs árnyalatú, a társ itt is 10–11^m közötti. PA 133x: 320 foknál

Tóth Zoltán (50,8 T): 123x: Nem igényel nagyobb nagyítást, olyan széles pár. Kb. fél ívperc távolságból figyeli a 310°-ra lévő társ a fehér főcsillagot. Elég jellegtelen, van még néhány hasonló, de halványabb a jó fél fokos LM-ben. Jobban megnézve a B-től déli irányba egy halvány, 14^m-s csillag látszik még 15"-re.

03143+2257 STF 366 AB – BU 530 BC

Papp Sándor (24,4 T): Könnyen megtalálható 70x-esnél ez is nagyon nyílt, erősen eltérő pár. Az előbbi kettőshöz hasonló színű mélynarancs fócsillaggal. A társ legalább Jupiterkorongnyira (40") PA: 35–40°. Az STF 366 B csillaga maga is kettős, de ezt csak most, 199x-esnél mertem leírni. 239x: A kicsi pár 2" tájéki lehet. A PA-t 190 fokra becsültem. Éppen a fócsillagra mutatott.

Tóth Zoltán (50,8 T): 123x: Nagyon tág kettős. 40"-re lévő 7 és 10^m-s csillagok alkotják, PA 20. Már a C is jól látható a B mellett, de nagyobb nagyítást kíván. 273x: A BC pár szeparáltsága 2,5" és a C fél magnitúdóval halványabb. PA 185. Könnyű, érdekes hármas.

Nem szerepelt az ajánlatban a γ Ari, de mivel Farkas Ernő nagyon szép fotót küldött



róla, mindenképp ide kívánczodik. A fócsillag az STF 180, amely a WDS szerint 2005-ben 7,4"-en volt PA 1°-kal. Nagyon szépen látszik a C komponens is. A felvétel a piszkési 50 cm-es Cassegrainnel készült.

Berente Béla

100 óra csillagászat: járdacsillagászat!

A Csillagászat Éve egyik fontos programja az **április 2-5.** közötti időszakra időzített 100 óra csillagászat elnevezésű akció. A szervezők az első két napon internetes közvetítéseket terveznek a világ nagy csillagvizsgálóiból (l.: www.100hoursofastronomy.org).

A magyar amatőrök leginkább az **április 4-i esti „globális csillagpartiból”** vehetik ki a részüket. A Föld bolygó egészére kiterjedő esti távcsöves bemutatóban bárki részt vehet, legyen szó nagyobb bemutatót szervező klubról vagy magányos amatőrrel, aki „csak úgy” felállítja távcsövéjét, és mutogatja az égbolt csodáit (az első negyedben levő Holdat, a gyűrűs Szaturnuszt és más attrakciókat). A legjobb, ha John Dobson (a Dobson-távcső „feltalálója”) példáját követjük, aki a világ legismertebb „flasztercsillagásza”. Munkatársaival együtt már milliók számára tartott ilyen spontán utcai bemutatókat, és tevékenysége sokak számára példamutató. A mozgalom elindítójának honlapja: <http://www.sfsidewalkastronomers.org/>

Tartsunk mi is távcsöves bemutatót **április 4-én 20 órától** (és egész évben, bármikor, bárhol) a legközelebbi utcasarkon!



A járdacsillagászati bemutatókat szervezők az mcse@mcse.hu címen jelenthetik be a bemutató helyszínét és a szervező(k) nevét. A bemutatók helyszínét www.csillagaszat2009.hu honlapon tesszük közzé.

Április 5-ére az IYA2009 szervezői Sunday-t (Nap-napot) hirdettek, a 100 óra csillagászat zárónapján tehát Nap-bemutatóval várhatjuk az érdeklődőket.

A Polaris Csillagvizsgálóban is készülünk a nagy napra, a Polaris TV április 4-én délután ismét több órás magazinnal jelentkezik, melyben a csillagászat és az amatőrcsillagászat érdekességeit mutatjuk be elgondolkozatóan és szórakoztatóan.

A „100 órás” programok jelenleg még szervezés alatt állnak, további friss információk honlapjainkon megtalálhatók: www.mcse.hu, polaris.mcse.hu, www.csillagaszat2009.hu